

Brže, jeftinije i kreativnije rješavanje sporova

Medijacija u BiH je potrebna iz mnogo razloga. Naime, pravosuđe je pretrpano velikim brojem predmeta (u prosjeku sudije imaju od 3.000 do 5.000 zaostalih slučajeva), zato što, prema Srednjoročnoj razvojnoj strategiji BiH (PRSP studija) i analizi Svjetske banke, postupak pred sudom u BiH traje u prosjeku 430 dana, naplata potraživanja u izvršnom postupku u BiH traje u prosjeku 600 dana, 80 posto privrednih sporova vezani su za nepoštivanje ugovornih odredbi

Alternativa sudskom rješavanju privrednih sporova važan je korak ka zadovoljavanju potreba poslovne zajednice u BiH. Medijacija, kao jedan od načina alternativnog rješavanja sporova, prvenstveno je pogodna za rješavanje građanskih i privrednih sporova. Medijacija je postupak u kojem treća neutralna osoba (medijator) pomaže strankama u nastojanju da postignu obostrano prihvatljivo rješenje spora.

Uspješna medijacije u 230 sporova

U januaru 2003. godine, Međunarodna finasijska korporacija, u saradnji sa Udruženjem medijatora u BiH, pokrenula je projekat uvođenja medijacije u Bosnu i

Hercegovinu. Dosadašnja iskustva o primjeni medijacije u BiH ohrabrujuća su, kroz dvije pilot inicijative koje su pokrenute u Banja Luci i Sarajevu. Postupak medijacije uspješno je okončan u 230 sporova, i oslobođena su sredstva u iznosu od 13 miliona KM. Također, Zakon o postupku medijacije usvojen je od strane Parlamenta BiH u junu 2004. godine.

Udruženje banaka BiH, Međunarodna finasijska korporacija i Udruženje medijatora u BiH su 23. februara organizovali prezentaciju na temu "Medijacija - brže, jeftinije i kreativnije rješavanje sporova"

Namjera Udruženja medijatora je da se strankama ponudi mogućnost rješavanja spora prije započinjanja dugotrajne i skupe parnice, te olakša pristup pravosudnom

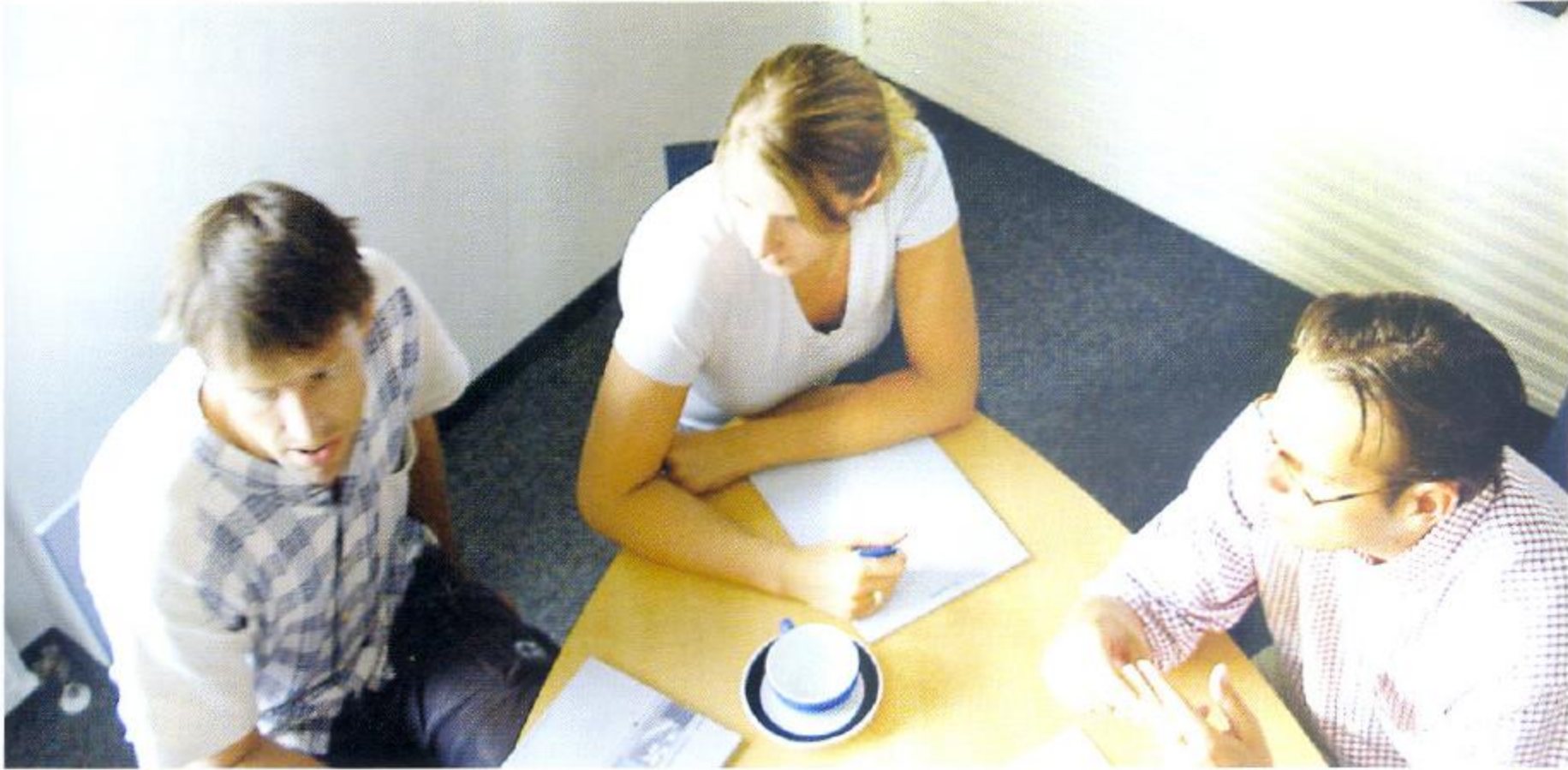
sistemu, ne čekajući godinama na ishod sudskog postupka.

Šta je, zapravo, medijacija?

Medijacija ili posredovanje (lat. riječ *medius* - nepristrasan, neutralan, onaj koji ide srednjim putem) je, dakle, postupak u kojem treća neutralna osoba (medijator) pomaže strankama u nastojanju da postignu obostrano prihvatljivo rješenje spora (Zakon o postupku medijacije u BiH).

To je alternativa sudskom postupku, odnosno, rješenje spora pregovaranjem i dogovaranjem uz pomoć trećeg lica koje ne donosi odluku, već odluku donose same stranke

Medijaciju je, kako je istaknuto na prezentaciji, moguće voditi u privrednim, građanskim, radnim, porodičnim, krivičnim i pravnim predmetima. Osnovni principi medijacije su dobrovoljnost, povjerljivost, neutralnost medijatora, te jednakost strankama.

Četiri faze medijacije

Postupak medijacije sastoji se od četiri faze. To su otvaranje postupka medijacije i uzajamno predstavljanje, faza istraživanja (identifikacija problema i interesa), faza pregovaranja (razvijanje i procjena opcija za sporazum) i okončanje postupka – sporazum ili obustava (vraćanje na sud)

Medijator vodi proces medijacije tako što posreduje u postupku rješavanja spora među strankama i ima dvije osnovne uloge u postupku. On upravlja postupkom tako što: priprema medijaciju, objašnjava i vodi proces, prati i upravlja pregovorima, vodi računa o poštovanju vremenskog okvira. Medijator ohrabruje stranke u komunikaciji i prevazilaženju razlika tako što održava ravnotežu snaga, daje određeni okvir dijalogu, obezbjeđuje očuvanje tajnosti, približava pozicije, održava pažnju.

Medijator, zatim, asistira zainteresovanim strankama u njihovom nastojanju da dođu do rješenja spornih pitanja, iznosi

uvodnu riječ koja uspostavlja pozitivnu klimu među strankama, sluša, postavlja pitanja, usmjerava diskusiju, pojašnjava stvari, rezimira i sažima. On, osim toga, osigurava djelotvorno komuniciranje i razmjenu iznesenih gledišta o sporu, održava odvojene razgovore po potrebi, pomaže strankama da identifikuju i reduciraju probleme i da identifikuju pojedinačne i zajedničke interese, razvija opcije. Medijator daje prijedloge opcija za rješenje spora, ali ne nudi rješenje spora, ne izvodi dokaze, ne donosi sud, ne formira svoje mišljenje, ne nameće odluku.

Zašto medijacija u BiH

Medijacija u BiH je, kako je rečeno na pomenutoj prezentaciji, potrebna iz mnogo razloga. Naime, pravosuđe je pretrpalo velikim brojem predmeta (u prosjeku sudije imaju od 3.000 do 5.000 zaostalih slučajeva), zato što, prema Srednjoročnoj razvojnoj strategiji BiH (PRSP studija) i analizi Svjetske banke, postupak pred sudom u BiH traje u prosjeku 430 dana, naplata potraživanja u izvršnom postupku u BiH traje u prosjeku 600 dana, 80 posto privrednih sporova vezani su za nepoštivanje ugovornih odredbi.

U pomenutoj prezentaciji se ističu i razlike između sudskog postupka i medijacije. Tako je sudski postupak formalan, za tuže-

Namjera Udruženja medijatora je da se strankama ponudi mogućnost rješenja spora prije započinjanja dugotrajne i skupe parnice, te olakša pristup pravosudnom sistemu, ne čekajući godinama na ishod sudskog postupka.

nog prinudan, po pravilu javan, izvode se dokazi, fokusira se na tačke gdje se stranke ne slažu, utvrđuje se pravo, sudija donosi odluku, donosi se presuda, dugo traje i riječ je o skupom postupku. S druge strane, medijacija je neformalna, dobrovoljna, isključuje javnost, pregovara se, fokusira se na tačke gdje se stranke slažu, utvrđuju se interesi, stranke odlučuju, zaključuje se sporazum, riječ je o hitnom i jeftinijem postupku.